

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Avctorate Et Svb Avspiciis ... Domini Gvilielmi IX. ...
Academiae Rectoris ... Ad Novi Magistratvs Academici
Inavgvrationem Iphis Calendis Ianvarii A. MDCCLXXXVIII
Celebrandam ... Invitat ...**

Münscher, Wilhelm

Marbvrgi, [1799?]

VD18 1332246X

§. VI.

urn:nbn:de:gbv:45:1-7906

in finem scripto, notitias praeter ibi expositas nullas in medium proferre potuerit? Non potest negari, in Dialogo plura contineri, quae in Apologiis frustra quaeras, verum disquirendum est, an in his eorum proferendorum occasio, locusque commodus fuerit. Apologiae Imperatoribus Romanis erant dicatae, Dialogus ad refutandos Iudaeos erat scriptus. In illis alienum a consilio auctoris erat, Iudaeorum opiniones et ritus respicere et explicare, quod in hoc ipsum libri institutum poscebat. — Quae cum ita sint, id, quod Dialogo cum Apologiis intercedit, discrimen, commode ad finis diversitatem referri potest, nec opus est, ut ad auctoris diversitatem referatur.

§. VI.

Alterum argumentum, quo, Dialogum non esse genuinum Iustini scriptum, contenditur, inde repetitum est, quod in illo apparatus eruditionis Iudaicae deprehendatur, qui a Iustino expectari nequeat. Iustinus familia pagana oriundus, ipse, antequam Christo nomen daret, paganus fuerat. Non igitur verisimile est, eum in Theologia Iudaica fuisse versatum, cuius Theologiae etiam nulla in Apologiis exstant documenta. Colligitur itaque ad auctorem potius Iudaeo Christianum referendum esse Dialogum.

Verum et haec argumentatio non satis certa et explorata esse videtur. Theologiae Iudaicae cognitio, in Dialogo conspicua, eo redit, ut auctor saepissime veteri Testamento utatur, ex eoque vaticinia plurima ad probandam fidei Christianae veritatem

tem

tem proferat, ut praeterea quasdam obiectiones, quibus Iudaei vim probandi illorum vaticiniorum infringere solerent, cognititas habeat, ut tandem typis imaginibusque ad Christum pertinentibus in V. T. exquirendis sedulam operam impendat. Ulus V. T. creberrimus omnibus Christianis praeter Gnosticos communis erat, nec Christiani aliam viam ad confutandos Iudaeos, quam vaticiniorum prophetiarum exponendorum, inire consueverant. Iam in Apologia maiore Iustinus plura prophetarum loca memoraverat, ut lectoribus praestantiam et divinam originem religionis Christianae persuaderet ^r). Si itaque haud parca manu prophetarum effata Imperatoribus Romanis, quibus V. T. libri incogniti erant, expromsit, mirari nemo debet, eundem in libro Iudaeis, apud quos summa V. T. erauctoritas, scripto, maximam oraculorum prophetiarum copiam profudisse. — Ratio deinde habetur in Dialogo interpretationum, quibus Iudaei argumenta Christianorum a vaticiniis petita eludere studebant ^r). Nec harum interpretationum cognitionem a Iustino alienam esse ostendi potest. Illi enim, in ipsa Palaestina nato, pluresque regiones peragranti, occasio Iudaeorum placita cognoscendi deesse non poterat. Quid porro est, cur dubitemus, Iustinum disputationibus cum Iudaeis habitis eorum obiectiones cognovisse? Etsi enim Dialogum cum Tryphone non viva voce habitum existimem, verisimile est tamen, auctorem saepius de iis, quae in eo tractentur,

aucto-
r) p. 72 — 88.

s) Dial. p. 262. 285.

controverfiis, cum Iudaeis esse collocutum t). Neque tandem, auctorem Dialogi hominem Iudaeo Christianum fuisse, inde colligi potest, quod typorum exquirendorum et explicandorum admodum studiosum se ostendat. Studio comparandi vetus Testamentum cum doctrina Christiana, et quamvis eius paginam ad Christum referendi, omnes eius temporis Christiani tenebantur. Ab omnibus enim, si a Gnosticis discesseris, dogma suae fidei primum habebatur, Iesum esse Messiam Iudaeis promissum, ad quod dogma confirmandum vaticiniis et typis V-T. utebantur. Non igitur ex typis, in Dialogo cum Tryphone multa cura expositis concludere licet, auctorem libri Iudaeo Christianum et a Iustino diversum fuisse. Quot e. gr. typicae et allegoricae V. T. explicationes in scriptis Clementis Alexandrini occurrunt, etsi haec scripta minime ex instituto Iudaeis sint opposita! Multo minus mirum videri potest, Iustinum, qui aequae ac Clemens ad Iudaeo Christianos non pertinebat, in libro, cuius institutum disputationem cum Iudaeis de V. T. interpretatione poscebat, typos allegoriasque sectatum fuisse. Auctorem Dialogi tandem haud perfecta Theologiae Iudaicae cognitione imbutum, linguaeque hebraicae prorsus rudem fuisse, vel ex imperita et inepta vocis *Σατανας* etymologia satis patet u).

§. VII.

γ) In Apologiis Iustinus satis declarat, se disputationes cum aliter sentientibus studiose expetere, plurimumque iis delectari. Paratus est ad disputationem cum Crescente Philosopho Epicureo ineundam, additque: *βασιλειον δ' ἐν και τούτο ἔργον ἐστίν.* Apol. min. p. 47.

u) Ὑπο τοῦ Ἰησοῦ Σατανᾶς προσηγορεύεται, ὄνομα ἀπο τῆς πρᾶξεως, ἧς ἐπραξὶ συνιδε-

Venimus iam ad argumentum, quod inter omnia praecipuum et gravissimum videtur. Inesse dicuntur Dialogo doctrinae, ab iis quae in Apologiis Iustini tradantur, non diversae modo, sed aperte etiam iis contrariae, quo discrimine in alium esse Dialogi quam Apologiarum auctorem certa ratione effici putatur. Haud pauca tamen, quae respondeam, adfunt. Primum consentientes me habiturum confido artis criticae peritos, si iudicium, quo libri uni scriptori attributi, ob sententiarum aliquarum diversitatem et repugnantiam ad diversos auctores referantur, curam et cautionem maximam postulare contendam. Vel acuti scriptores non semper sibi constant, contrariasque interdum sententias defendunt, vel ex memoriae aut attentionis vitio, vel ex animi quadam fluctuatione, vel ex studio sententiam suam lectorum captui accommodandi. Minus accurate igitur ageremus, saepissimeque falleremur, si hanc legem criticam scriberemus: Libri, quorum quaedam sententiae inter se pugnant, eiusdem auctoris esse non possunt. In primis ad eos scriptores, qui ea, quae scribant, diligenter expendere, et notionibus satis distinctis et definitis operam dare non solent, ista lex applicari sine aperto errandi periculo non potest. Nec igitur in ecclesiae Patres quadrat, quorum plurimos minus accurate in scribendo fuisse, neque semper sibi constare omnibus notum

τῶ κτησαμένῳ αὐτοῦ μνησθῆναι. το γὰρ σατα τῆ Ἰουδαίων καὶ Συροῦ Φωνῆ, ἀποσταθῆς ἐστὶ τοῦ δευτέρου λόγου, ἐξ οὗ ἡ ἑρμηνεία ὀφεί ἐκκλησίᾳ, ταῦτα ἐστὶ σατα τῆ Ἑβραίων ἑρμηνευθείσῃ Φωνῆ, ἐξ ἧς ἀμφότερα τῶν εἰρημιστῶν, ἐν ἑσόμενῳ γίνονται σκταίως Dial. p. 331.